

Nr 168.

Av herr Trygger m. fl., om höjning av tullen å raffinerat socker.

Den i maj månad 1931 mellan de mera betydande exportländerna för en femårsperiod träffade överenskommelsen om en allmän begränsning av sockerproduktionen och reglering av marknadsförändret av det föreliggande överskottet av socker är ovivelaktigt ägnad att stärka förhoppningarna om en så småningom inträdande stabilisering av den internationella sockermarknaden. Överenskommelsens syften hava emellertid i hög grad motverkats av den allmänna depressionen. Det torde därför i närvarande läge vara uteslutet att fälla något omdöme om åtgärdens inverkan på den närmaste tidens utveckling av marknaden. Det starka priset synes visserligen ha blivit hejdat, men någon återhämtning av betydelse för sockermarknadens sanering har icke inträtt. Priset å råsocker befinner sig alltjämt på en nivå, där i det närmaste samtliga sockerproducenter i världen icke erhålla de normala framställningskostnaderna täckta. Noteringen å cubasocker i New York utgjorde sålunda i slutet av december månad 1931 1.19 cent per pound, motsvarande cirka 14 öre per kilogram, medan den vid årsskiftet 1930—1931 var 1.12 cent.

De utländska noteringarna utöva ett avgörande inflytande å priserna för svenskt socker. Krisen å världsmarknaden i förening med de från vissa länder starkt framträdande dumpingtendenserna har därför haft till följd, att sockerpriset i Sverige alltsedan början av år 1927 befunnit sig i fallande. Svenska sockerfabriks aktiebolagets pris å standardmärkt socker, som vid årsskiftet 1926—1927 uppgick till 46 öre per kilogram exklusive sockerskatt, har för närvarande gått ned till 28 öre per kilogram. Med undantag för hösten 1930 och våren 1931, då noteringen sjönk med ytterligare 1 å 2 öre, är priset för närvarande det absolut lägsta, som noterats på den svenska sockermarknaden.

Betydelsen av att kunna genom inhemsk produktion förse folkhushållningen med ett så viktigt näringsmedel som socker och de fördelar i övrigt, som en inhemsk betodling och en därpå grundad sockerindustri medföra såväl med hänsyn till jordbruket som ur andra sociala och ekonomiska synpunkter, äro så väl bekanta, att de icke här tarva att närmare belysas. Valet mellan inhemsk odling och tillverkning eller import från utlandet har för länge sedan utfallit till förmån för svenskt.

socker, och någon ändring i det valet synes oss icke kunna på ansvarigt håll ifrågasättas. I det svåra trångmål, vari vår sockerbetsodling genom ovan berörda förhållanden blivit försatt, synes det oss därför oundgängligt, att statsmakterna vidtaga stödåtgärder i sådan omfattning, att den inhemska sockerproduktionen vidmakthålles i sin nuvarande omfattning och om möjligt även stärkes och vidgas. I en tid som den nuvarande, då allmän och djupgående depression råder, och då en omläggning av betodlingen till spannmåls- eller animalisk produktion skulle medföra en skärpning av jordbrukets kris och en betydande stegring av den rådande stora arbetslösheten, synes oss ett dylikt statsingripande vara en riksangelägenhet av största vikt.

Genom beslut av 1931 års riksdag erhöles betodlarna understöd i form av subvention med direkt anslag, vilket, såvitt nu kan bedömas, betingar en kostnad av omkring 3,500,000 kronor. Såväl ur principiell synpunkt som med tanke på det starkt försämrade statsfinansiella läget synes det oss betänkligt att använda en dylik form för stöd åt en nödlidande näringsgren. Den uppfattning, som kom till uttryck i 1930 och 1931 års riksdagsbeslut, att ett extra stöd åt betodlingen icke bör påläggas sockrets konsumtionspris, kunna vi alltjämt icke biträda, enär det synes oss obilligt, att konsumenterna skola komma i åtnjutande av en fördel, som har sin grund i att sockerpriset genom abnorma förhållanden pressats därhän, att de normala framställningskostnaderna icke täckas. Det må vidare erinras om, att sockret även efter den prishöjning, som den i det följande föreslagna tullsatsen medför, kommer att utgöra ett av våra billigaste livsmedel, betingande ett pris, väsentligt lägre än det som gällde året närmast före kriget. Vi hålla därför före, att en tullhöjning — även med beaktande av den av 1929 års sockersakkunniga nyligen i vissa delar offentliggjorda undersökningen jämlikt den s. k. monopollagen av den 18 juni 1925 rörande de svenska sockerfabriksaktiebolagens inverkan på prisförhållandena å socker och sockerbetor inom landet — är den lämpligaste formen för en stödåtgärd. Sedan gammalt har staten genom gynn samma skattebestämmelser och tullskydd möjliggjort utvecklingen av vår sockernäring med klar insikt om dess stora betydelse för vår självhushållning. En tullhöjning innebär därför icke någon ändring i det system, som tidigare tillämpats. Härtill må framhållas, att det i nuvarande situation framstår såsom synnerligen angeläget, att vi icke genom att bli hänvisade till inköp från utlandet av en nödvändighetsvara, som hittills till övervägande del frambringats inom landet, försämrå vår ytterst otillfredsställande handelsbalans.

Erfarenheterna från utlandet bestyrka vår uppfattning om nödvändigheten av att genom vidgade skyddsåtgärder giva vår sockernäring stöd i dess nuvarande betryckta läge. I alla mera betydande sockerbetsodlande länder hava statsmakterna framförallt genom högt tullskydd sökt upp-

amma en på inhemsk råvara grundad sockerindustri eller vidmakthålla och utöka en redan befintlig sådan, åtgärder, vilka i den kris, som nu går över världen med en hårdhet utan like, alltmera skärpts. Till belysning härav bifoga vi en tablå över sockertullar i vissa länder under år 1931.

Att med någon grad av säkerhet bedöma den kommande prisutvecklingen å världsmarknaden för socker är som ovan anförts icke möjligt. Det synes oss därför nödvändigt att för innevarande år räkna med bibehållande av det nuvarande världsmarknadspriset och även en sänkning i det samma. Man torde emellertid hava anledning hysa förhoppningar om att sockerpriset, när den ovannämnda internationella överenskommelsen om produktionsbegränsning hunnit verka, så småningom skall återföras till ett i förhållandet mellan framställningspris och försäljningspris mera normalt läge och att följaktligen en höjning av tullen endast behöver bli va av tillfällig karaktär.

Då de mellan sockerbolagen och betodlarna gällande betodlingskontrakten utgått, hava förhandlingar mellan parterna om ett nytt avtal inletts. Ehuru dessa förhandlingar ännu icke lett till någon uppgörelse, torde man kunna räkna med att den av Kungl. Maj:t nu tillsatta medlingskommissionen icke skall underlåta att söka ena parterna om ett framkomligt förslag till betodlingens uppehållande och att, i den mån detta förutsätter statsmakterna medverkan, Kungl. Maj:t icke skall underlåta att för riksdagen framlägga förslag i enlighet härmed.

I det ovissa läge, vari frågan för närvarande befinner sig, anse vi oss emellertid pliktiga att till riksdagens prövning framlägga förslag, som tryggar den inhemska betodlingen och den inhemska sockerproduktionen. Vi utgå ifrån att härför erfordras ett betpris ej understigande 2 kronor 45 öre per deciton betor med 16 procent sockerhalt. Med hänsyn till vad ovan anförts angående ett eventuellt fortsatt prisfall å socker och med stöd av de beräkningar angående den kvantitet, som kan antagas av sockerbolagen bli försåld till genom tullen höjt pris och som återgives i Kungl. Maj:ts proposition nr 82/1930, hålla vi före, att för angivna förbättring av betpriset en höjning av tullsatsen å raffinerat socker med 6 öre per kilogram erfordras.

På grund av det sålunda anförda hemställa vi, att riksdagen måtte besluta,

att för socker, hänförligt till tulltaxenummer 120 i den vid tulltaxeförordningen den 4 oktober 1929 (nr 316) fogade tulltaxa, skall under tiden från den 1 mars 1932 till och med den 28 februari 1933 eller den tidigare dag i februari 1933, Kungl. Maj:t bestämmer, tullen utgå med 16 kronor för 100 kilogram;

att bestämmelse härom skall såsom en anmärkning till nämnda tulltaxenummer intagas i tulltaxan;

samt att följande grunder härvid skola tillämpas:

1) Det förutsättes, att tullsatserna å övriga sockerfabrikat under ovan angivna tid icke ändras.

2) Genom tullhöjningen antages vederbörande sockerbolags priskurantpris å socker kunna höjas med 6 öre per kilogram, därifrån dock avgår den rabatt, som tillkommer grosshandlarna, beräknad till 4 procent. Bodagets merinkomst på grund av tullhöjningen under den period, som enligt betodlingskontrakten ligger till grund för regleringen av 1932 års sockerbetspris, kommer således att utgöra 5.76 öre för varje kilogram socker, som sålts under tiden från tullhöjningens ikraftträdande till sagda periods slut. Av denna merinkomst går på grund av kontrakt en del till odlarna genom förhöjt pris å samtliga till kampanjen 1932—1933 levererade betor. Återstoden av merinkomsten skall av bolaget enligt här nedan under 3) angiven grund utbetalas som tilläggspris för de betor, som enligt nu gällande kontrakt odlas under 1932 och levereras under kampanjen 1932—1933 eller, i den mån den ej härför åtgår, redovisas och inlevereras till statsverket.

3) Tilläggspris utgår endast, därest det kontraktssliga grundpriset för 100 kilogram sockerbetor med 16 procent sockerhalt understiger 2 kronor 45 öre, därvid tilläggspriset för 100 kilogram sextonprocentiga betor utgör skillnaden mellan 2 kronor 45 öre och sagda grundpris.

4) Redovisning till statsverket rörande den i mom. 2) här ovan avsedda merinkomsten skall ske senast den 15 mars 1933, då även statsverket eventuellt tillkommande överskott skall av bolaget inlevereras. Gäller tullhöjningen efter den 31 januari 1933, skall återstoden av bolagets därigenom uppkomna merinkomst, beräknad enligt grunder, som i mom. 2) här ovan sägs angående beräkning av där omförmäld återstod, redovisas och inlevereras till statsverket i den ordning Kungl. Maj:t bestämmer.

Kungl. Maj:t utfärdar nödiga bestämmelser angående kontrollering av i detta moment avsedda redovisningars riktighet, och vederbörande sockerbolag är pliktigt tillhandahålla allt det material, som är erforderligt för kontrollens verkställande.

5) I enlighet med under senare år gällande norm lämnar bolaget av egna medel visst ytterligare fraktbidrag till betodlarna.

Stockholm den 21 januari 1932.

Ernst Trygger.

Joh. Nilsson,
Kristianstad.

Hjalmar von Sydow.

A. O. Frändén.

J. B. Johansson.

G. Sederholm.

M. Svensson.

K. von Geijer.

Ludvig Widell.

Bilaga.

Tablå över tullar i vissa länder under år 1931.

	Tull vid ingången av år 1931 per 100 kg.	Nuvarande tull per 100 kg.	Nuvaran- de tull sv. kr. ¹ per 100 kg.	Anmärkningar
Belgien råsocker och raffinad	Belg. fr. 80:—	Belg. fr. 100:—	14: 80	
Finland råsocker...	Fmk 350:—	Fmk 380:—	29: 26	
Finland raffinad ...	Fmk 390:—	Fmk 430:—	33: 11	
Frankrike råsocker...	Frs 137: 50	Frs 331: 50	69: 12	Konsumtionsskatt å importerat socker Frs 85:— = Sv. kr. 17: 72
Frankrike raffinad ...	Frs 140:—	Frs 340:—	70: 89	
Holland raffinad ...	Hfl. 2: 40	Hfl. 2: 40	5: 12	D:o Hfl. 22: 50 = Sv. kr. 48: 04
Italien råsocker...	Pappers- 110:—	Pappers- 110:—	29: 98	D:o Pappersl. 400:— = Sv. kr. 109:—
Italien raffinad ...	lire 165:—	lire 165:—	44: 96	
Polen råsocker...	Zloty 90:—	Zloty 90:—	54:—	D:o Zloty 137: 50 = Sv. kr. 82: 50
Polen raffinad ...	Zloty 105:—	Zloty 105:—	63:—	
Tyskland råsocker...	Mk 27:—	Mk 27:—	23: 95	D:o Mk 10: 50 = Sv. kr. 13: 50
Tyskland raffinad ...	Mk 32:—	Mk 32:—	40: 24	
Ungern råsocker och raffinad	Pengö 42:—	Pengö 45:—	41: 85	D:o Pengö 40: 60 = Sv. kr. 37: 76

¹ Omräkning enligt Riksbankens nominella växelkurser den 11 januari 1932.

